

Dokument nr. 8:35

(2005-2006)

Privat forslag fra stortingsrepresentantene Per-Willy Amundsen, Åge Starheim og Ib Thomsen

Forslag fra stortingsrepresentantene Per-Willy Amundsen, Åge Starheim og Ib Thomsen om språk- og kunnskapskrav i forbindelse med innvilgelse av statsborgerskap

Til Stortinget

BAKGRUNN

Svært mange innvandrere fra ikke-vestlige land har så dårlige norskferdigheter at de ikke har noen reell mulighet til å integrere seg i det norske samfunnet. Dette slår Egil Gabrielsen og Bengt Oscar Lagerstrøm fra Statistisk sentralbyrå (SSB) fast i Samfunnsspeilet nr. 2, 2005.

Innvandrere trenger gode norskkunnskaper og en grunnleggende forståelse av vestlig kultur for å kunne ta del i det norske samfunnet, men denne kunnskapen er det dessverre veldig mange som aldri tilegner seg. Det er ekstra trist at kvinner innen enkelte innvandrergupper ofte har så dårlige kunnskaper om norsk språk og vestlig kultur at de blir avskåret fra enhver mulighet til å delta i samfunnet, og dette er dessuten en medvirkende årsak til at en del innvandrergupper har svært lav sysselsettingsprosent.

Alle som kommer til Norge får i dag tilbud om språkopplæring, men foreløpig finnes det ingen mekanismer som kobler egeninnsats i språkopplæringen opp mot innvilgelse av statsborgerskap. Dette gjør at enkelte ikke tar opplæringen så seriøst som de burde, og at graden av egeninnsats kanskje ikke alltid er like høy. Et statsborgerskap gir mange nye rettigheter, og en kobling mellom egeninnsats og statsborgerskap vil derfor gi sterke incentiver til å tilegne seg kunnskap om norsk språk og vestlig kultur.

I Oslo er det et frivillig tilbud om språktesting av fireåringer i forbindelse med obligatorisk helsekon-

troll, slik at minoritetsforeldre på et tidlig tidspunkt kan få identifisert et eventuelt behov for språkopplæring. Det er blitt avdekket at en av de viktigste årsakene til svake språkkunnskaper blant fireåringer med minoritetsbakgrunn, er at mødrene ofte ikke kan gjøre seg forstått på norsk. Gir man innvandrerkvinner sterkere incentiver til å lære seg norsk, vil dette dermed samtidig gjøre det lettere for deres barn å integrere seg i Norge.

I Danmark må de som søker om statsborgerskap bevise at de behersker dansk, kjenne til danske samfunnsforhold, dansk historie og dansk kultur. En avtale de danske regjeringspartiene Venstre og Det Konservative Folkeparti inngikk med Dansk Folkeparti 8. desember 2005, skjerper disse kravene ytterligere. Den nye avtalen betyr blant annet at kravet til søkerens danskkunnskaper blir skjerpet fra dagens prøve i Dansk 2 til prøve i Dansk 3. Prøven i Dansk 3 er basert på Europarådets Vantage (B2) spesifikasjoner for både den skriftlige og den muntlige delen, og innebærer at de som består testen med letthet skal kunne lese avisartikler og romaner, forstå mesteparten av det som sies på TV, og kan gjøre seg forstått både skriftlig og muntlig. I tillegg til språkprøven, får søkere en statsborgerskapstest med 40 spørsmål om danske samfunnsforhold, geografi og befolkning samt livet som samfunnsborger i Danmark. For å bestå prøven må minst 28 av de 40 svarene være riktige.

Debatten i Danmark rundt en strengere språktest har i stor grad gått på hvem som skal få fritak fra språktesting. Leger kunne tidligere frita innvandrere fra testing ved å gi dem diagnosen posttraumatisk stressyndrom (PTSD), men denne muligheten fjernes nå. Dansk Flygtningehjælp, OASIS og Rehabiliterings- og Forskningscentret for Torturofre mener at dette er ulovlig i henhold til FNs konvensjoner og den Europeiske Menneskerettighetskonvensjon. Den danske regjeringen har imidlertid avklart dette

med jurister i de ulike departementene før forslaget ble fremmet, og det er grunn til å tro at de samme vurderingene vil ligge til grunn for en eventuell testing i Norge. Den danske legeföreningen har også involvert seg i debatten fordi de mener at politikerne ved å fjerne PTSD-fritaket mistenkeliggjör deres profesjon.

Ifølge Abdi Rashid Sheik fra Somalisk Forening i Århus, vil under 1 av 4 somaliere i Danmark få statsborgerskap når de nye kravene innføres (Jyllands-Posten 20. november 2005). Med det gamle språkkravet lå avslagsprosenten for alle søkere på 10-15, hvor de viktigste grunnene for avslag, ifølge Berlingske Tidende (4. januar 2000), var vandel og språkettingen.

Det er per i dag ingen obligatorisk test innvandre-re må bestå for å få norsk statsborgerskap. Det finnes diverse opplæringsordninger, men statsborgerskap blir ikke brukt som et incentiv for verken å få innvandrere til å lære seg norsk, eller tilegne seg forståelse av vestlig kultur.

Det henvises for øvrig til Fremskrittspartiets merknader i Innst. O. nr. 86 (2004-2005) i forbindelse med behandlingen av lov om norsk statsborgerskap (statsborgerloven).

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen utrede og gjennomføre obligatorisk testing av innvandreres norskkunnskaper, kjennskap til norske samfunnsforhold, norsk historie og vestlig kultur, der man må oppnå et visst nivå før statsborgerskap innvilges. Dette nivået forutsettes å være høyt nok til at de som består testen, vil ha gode muligheter til å ta del i det norske samfunnet.

15. februar 2006